

Till Riksdagens Förvaltningsutskott

Med e-post: HaV@eduskunta.fi

Utlåtande till Förvaltningsutskottet gällande Regeringens proposition om ett nytt penningospelssystem (VN/27332/2023)

Ålands Penningautomatförening (Paf) är en offentligrättslig förening med ett tydligt uppdrag och långsiktigt engagemang för ansvarsfullt spelande. Paf vill tacka för möjligheten att lämna synpunkter på regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om ett nytt penningospelssystem (nedan "**Lagförslaget**" eller "**Propositionen**"). Paf hänvisar även till det remissvar som inlämnades den 16 augusti 2024 samt övriga höranden där Paf har varit part och lämnat synpunkter.

1. Spelansvar och skadeförebyggande åtgärder

Paf välkomnar Propositionens målsättning att förebygga och minska de hälsomässiga, ekonomiska och sociala skadeverkningarna av spel. Dock vill vi understryka vikten av att den kommande regleringen innehåller tillräckligt kraftfulla verktyg för att faktiskt uppnå detta mål. Paf ser betydande behov att förstärka de föreslagna verktygen för spelansvar för att säkerställa konsumentskyddet.

1.1 Centrala insättningsgränser

Enligt Pafs uppfattning är det helt avgörande att införa centraliserade insättnings- eller förlustgränser som gäller för samtliga licenshavare inom det finländska licenssystemet - för att kunna uppnå ett högt konsumentskydd. Erfarenheter från andra länder, såsom Sverige, har visat att licensspecifika gränser med lätthet kan kringgås och därmed inte uppfyller ett tillräckligt konsumentskydd. Snarare har det visat sig att konsumenterna vid licensspecifika gränser engagerar sig med flera spelbolag och sammantaget ökar sitt totala spelande genom att enkelt förflytta sig till nästa speloperatör så snart spelkunden slagit i gränsen hos en. Detta är inte bra utifrån syftet att skydda spelarna och inte heller för efterlevnaden av specifika lagkrav. Ett splittrat spelande försvårar nämligen arbetet med omsorgsplikten såväl som anti-penningtvättsåtgärder eftersom det blir mycket svårt att överblicka den totala spelbilden för varje individ. Med centraliserade insättningsgränser skulle konsumenten erhålla en trygghet att inte spela bort mer än hen verkligen ämnar.

Paf har sedan år 2018 tillämpat egna årliga förlustgränser – ett exempel som visar att det är fullt möjligt att ta ansvar även utan lagstiftning. Dock är vi övertygade om att det krävs tvingande lagregler för att säkerställa att alla aktörer arbetar förebyggande på detta sätt för att skydda spelarna.

Vidare är det problematiskt att vissa spelformer, såsom vadhållning och nätpoker, föreslås undantas från potentiella förlustgränser som statsrådet kan införa enligt 32 §. Alla spelprodukter är förenade med risk och bör således omfattas av ett enhetligt skyddssystem.

Paf menar att det nuvarande Lagförslaget med avsaknad av centraliserade gränser har uppenbara brister från ett konsumentskyddsperspektiv och förverkligar således inte reformens mål. En nationell gemensam insättningsgräns för onlinespel som omfattar samtliga spel och samtliga spelbolag inom licenssystemet vore mycket mer kraftfullt för att uppnå det eftersträlvade syftet att skydda spelarna. Detta påpekas även tydligt i Social- Hälsovårdsutskottets nyligen publicerade utlåtande till Förvaltningsutskottet. Det vore bättre att reglera detta från reformens början istället för att behöva göra ändringar i efterhand.

Paf vill i sammanhanget även understryka att det är fullt möjligt att införa centraliserade gränser och inte så svårt som det ofta ges sken av. Paf har låtit ta fram en utredning med hjälp av det svenska företaget som utvecklade avstängningsregistret Spelpaus. Utredningen visar att ett dylikt system skulle kunna utvecklas under en tid om cirka 6-9 månader och vara uppbyggt på liknande sätt som det centrala avstängningsregistret/spärregistret, vänligen se Bilaga 1.

Vidare vill Paf understryka vikten av att de organisationer som har fått i uppdrag att arbeta med förebyggande av spelproblem ges tillräcklig finansiering för att kunna utföra sitt samhällsviktiga uppdrag.

1.2 Omsorgsplikten bör tydliggöras

Paf anser att bestämmelsen om omsorgsplikt (34 §) inte är tillräckligt tydligt utformad. Utan en tydlig reglering kring vad som krävs av licenshavaren riskerar bestämmelsen att tolkas olika och leda till ett fragmenterat konsumentskydd. Återigen kan exempel tas från den svenska marknaden där omsorgsplikten har varit föremål för otaliga rättsprocesser under vilken tid bestämmelsen kan tolkas och tillämpas olika bland marknadens aktörer, till skada för konsumentskyddet. Lagtexten bör därför preciseras eller förenas med tydliga krav i föreskrifter för att skapa förutsättningar för en likvärdig tillämpning över hela marknaden.

2. Marknadsföring och skyddet av unga

Paf vill särskilt understryka vikten av att marknadsföringen av spel regleras på ett sätt som minimerar exponeringen för barn, unga och andra sårbara grupper. Det nuvarande lagförslaget innehåller en tämligen liberal reglering av marknadsföring vilket Paf tror att kommer skapa negativa effekter bland allmänheten och riskerar urholka konsumentskyddet. Vid lanseringen av ett nytt licenssystem ter det sig naturligt att licenshavarna kommer att slåss i den hårda konkurrensen, detta kommer ske genom massiv marknadsföring som inte bara kommer irritera allmänheten utan även locka unga och andra sårbara grupper till spel. Paf anser att marknadsföringen bör begränsas i traditionell media och det allmänna rummet samt vid evenemang där barn och unga personer med hög sannolikhet vistas. I det initiala skedet av lagstiftningsarbetet diskuterades t.ex. begränsning av TV-reklam till vissa specifika

tider på dygnet för att undvika alltför stor exponering för barn och unga. Detta tycker Paf kunde återinföras.

Paf anser att digital marknadsföring med åldersfilter är att föredra framför breda reklamslag i traditionella medier och utomhus. På det sättet kunde man begränsa exponeringen för unga.

Paf vill slutligen framföra att s.k. affiliatemarknadsföring - d.v.s. tredje parter som mot ersättning marknadsför spelbolag - bör tillåtas inom det reglerade systemet. Risker är annars att affiliates kommer att fortsätta verka för att locka spelare till den olicensierade marknaden vilket har betydande negativ inverkan på kanaliseringsgraden och därmed verkar menligt på konsumentskyddet. Det kan även tilläggas att affiliates huvudsakligen vänder sig till redan intresserade spelare och utgör därmed en kanal som inte exponeras till hela befolkningen. Om affiliates utesluts från licenssystemet kommer de fortsätta driva trafik till olicensierade aktörer, vilket motverkar syftet med regleringen att styra spelandet till en säker och kontrollerad marknad. Det vore således mer ändamålsenligt att reglera och integrera affiliates inom licenssystemet.

3. Sammanfattning

För att skydda konsumenterna och förebygga spelproblem föreslår Paf följande justeringar av Lagförslaget:

- Införa centraliserade gränser för insättning och/eller förlust.
- Säkerställa att insättnings- eller förlustgränser omfattar samtliga spelformer.
- Tydliggöra omsorgsplikten i lagtexten eller genom föreskrifter för att undvika varierande tolkningar.
- Begränsa marknadsföringen bl.a. i TV, i syfte att minska exponeringen mot barn och unga.
- Reglera affiliatemarknadsföring inom ramen för licenssystemet snarare än förbjuda eftersom det annars kan utgöra en exklusiv kanal och språngbräda för de olicensierade bolagen.

Paf ser fram emot att bidra till en säker, transparent och rättvis spelmarknad i Finland med ett starkt och tydligt konsumentskydd i centrum. Paf står gärna till förfogande för vidare dialog, vänligen se kontaktuppgifter nedan.

Mariehamn den 15 maj 2025

Med vänlig hälsning,

ÅLANDS PENNINGAUTOMATFÖRENING

Christer Fahlstedt, vd

Ålands Penningautomatförening (Paf)

* Lövdalsvägen 8, PB 241, 22 101 Mariehamn, Åland, Finland

* legal@paf.com sverker.skogbeg@paf.com